

**KULTUR POLITIKEI BURUZKO
NAZIOARTEKO I. BILTZARRA**

2005eko azaroaren 14a eta 15a
Euskalduna Jauregia, Bilbao

**I CONFERENCIA INTERNACIONAL
SOBRE POLÍTICAS CULTURALES**

14 y 15 de noviembre, 2005
Palacio Euskalduna, Bilbao

***“Kultura Politikak EAE-an, Nafarroan, Iparraldean eta
Akitanian..”***

Gurutz Larrañaga

Eusko Jaurlaritzako Kultura, Gazteria eta Kirolak sailburuordea

Kultura Politikak EAE-an, Nafarroan, Iparraldean eta Akitanian.

1-Indarguneak

2-Indartu beharreko lerroak

3-Elkarlanerako Proposamenak

Sarrera

Herri txiki baten kultura,hizkuntzaren ikuspegitik minorizaturia, merkatu mugatuaren baldintzapean eta erakundetze markoetan mugaturia dena ez da gai kultur automatismoen bidez berrelikatze. Hori horrela, ezinbestekoak zaizkigu kultur politika ekintzaileak, aktiboak. Hau da gure filosofia.

1 Egungo kultur politiken indarguneak

Gaia agortzeko asmorik gabe, bost aipaturiko ditut.

1.1 Kultur sorkuntza eta produkzioa, sustatzeko dirulaguntzei egonkortasuna eman diegu, baita kultur erakundeentzako laguntzei ere.

Agian ez dira nahikoak, bai ordea, ziurrak.

Egonkortasun hau esparru desberdinetan ematen da:

* Arte plastikoetan. “Gure Artea”sariak artista berrien sorleku eta proposamen artistiko berrien erraztaile, bideratzaile.

* Euskarazko liburuen edizioan

* Antzerkian. Muntaia- proiektuei, feriei laguntzak. Antzokien sarea.

* Ikusentzunezkoan. Sorkuntza, produkzioa eta zabalpenaren sustapena feria, merkatu eta jaialdien bidez burutuz. Azpimarratzekoak dira, alor honetan:

1 Kimuak programa. Laburmetraien sustapen eta zabalpenerako programa.

2 NINIAK programa. Ikusentzunezkoaren produkzioa nazioartean sustatzeko programa.

3 Zinema-jaialdi eta programei laguntzak (Donostiako Zinemaldia, Zinebi, Fantasia eta beldurrezko zinemaldia, Euskal Herriko Antena Media, Euskadiko Filmatagia eta abar.

1.2 Arreta berezia eskaini diogu euskarari, diskriminazio positiboan oinarritutako politikak aplikatuz.

. Euskaraz sortu eta argitaratzen denari, Euskal antzerkiari eta zinemari , euskarazko hedabideei, ematen zaizkion laguntzak garrantzizkoak dira.

. Bestalde, Euskal Musikaren kanpo sustapena “Euskadiko soinuak” programaren eskutik laguntzen da.

1.3. Ondarearen eremua sistema diferenteen bidetik arautu da, Artxiboen, Museoen eta liburutegien Sistemen bidez hain zuzen.

. Euskadik maila ona lortu du museoen alorrean; liburutegien sare zabala du eta artxibo-politikaz arduratzen den zerbitzu eraginkorra: IRARGI(Artxiboen eta Ondare Dokumentalaren Zerbitzua)

1.4 Kultur zerbitzu eta erabilerei buruz, hiru aipamen:

. Kultur ekipamenduak ugaritu egin dira eta erkidegoko herri askotara zabaldu, formatu diferenteetan: kongresuguneak, auditoriumak antzokiak, kultur etxeak, zentru zibikoa, erakustokiak, kultur aretoak....

. Interesgarriak dira prentsa eta irratiari lotutako usadioak. Difusioari dagozkion aleak (mila

biztanleko 190 ale, prentsa espezializatua barne) eta prentsaren irakurketa (%50ek irakurtzen du) Datu hauek Europako herrialdeen mailan daude. Espainiako batz bestekoa bikoiztu egiten dute eta Frantziakoak baino altuagoak dira.

. Bestalde, Euskadin, bertako komunikabideak erabiltzeko joera nabaria eta berezia dago. Joera hau oso sendoa da prentsaren kasuan eta hau bertan egina da kasu gehienetan.

1.5 Azkenik, indargune berrienak aipatuko ditut

1.5.1 Kulturaren zerbitzurako, babesgoari abantaila fiskalak eskaintzeko sistema propioa eguneratu da. Garrantzizko lorpena da.

1.5.2. Kulturaren Euskal Plana hezurmamitu, onartu eta martxan jarri da. Zer da K.E.P.?

- . Partaidetza zabaleko gogoeta kolektiboa
- . Kulturaren sektore guztiak lantzeko ikuspegi estrategikoa.
- . Bere garapenerako egituren planteamendua.
- . hauen artean, azpimarratzekoa da Erakundearteko Batzordea, Kultura politiken koordinaziorako.

1.5.3. Ikusentzunezkoaren politikaren

berrikuspena. Hiru puntu aipatuko ditut:

1 Industriaren ikuspegiko estrategia finkatua da (Kultura Saila, Industria eta Ogasun Sailarekin elkarlanean)

2 Sektorearen sustapenerako bi plataforma martxan jarri dira:

- **Ikusentzunezkoaren Erakundearteko Batzordea, (CIBAL).** Estudioak eta proposamenak burutzeko.
- **Ikusentzunezkoaren Klusterra.** Erakunde pribatua da eta sektoreko eragileak ditu barnean, ikusentzunezko enpresak.

3 Ikusentzunezko produkzioaren sustapenerako fiantziazio-lerro berriak. (9 milloi euro arte)

- **Interesik gabeko eta itzuli beharreko maileguak.**
- **Interes barruko maileguak.**

Dena den, Ikusentzunezko garrantzizkoena EITB da bere TB bi kanalekin eta bost irrati-kanalekin.

Indartu beharreko lerroak

KEP-an hurbileko etorkizunean garatu beharreko lan-ildoak ezartzen dira.

2.1 Kulturaren Euskal Sistema eraikitzea, instituzioak, baliabideak eta agenteak bateratuta:

- Kulturaren Euskal Kontseilua.
- Erakundeak Koordinatzeko Batzordea.
- Kulturaren Euskal Behategia (ezartzeko prozesuan).
- Arteen eta Kultura Industrien Euskal Institutua (zehazteko prozesuan).

2.2 Kontserbazioa, sorkuntza, ekoizpena, komertzializazioa eta kulturaren hedapena sustatzeko politika publikoak indartzea eta berritzea

- Erakundeak koordinatzea, diru-laguntzak agintzeari dagokienez.
- Sorkuntzaren aldeko apustua egitea, giza kapitala nabarmentzea, hezkuntza-sistemako kultura-prestakuntzari dagozkion curriculum kultural eta artistikoak berriz aztertzea, Hezkuntza Sailaren laguntzarekin.

2.3 Kultura-ondarea eta dagokion balio-katea dinamizatzea.

Honako jarduera hauen bidez:

- Legeak garatuta (Museoak/Liburutegiak/Artxiboak).
- Ondarearekin lotutako azpiegiturak eraikita eta garatuta: Euskadiko Liburutegia, Euskadiko Artxibo Historikoa, Euskal Filtoteka...

2.4 Ikusmen Arteak eta Arte Eszenikoak eta dagokien balio-katea dinamizatzea, liburuak, musika eta diskoak egiteko diru-laguntzetan sakonduta; honako bi lan hauek azpimarratuz:

- Iurralde bakoitzean koreografia-zentroa ezartzeko aukera aztertzea, aldundi eta udaletxeen laguntzarekin, esparru honetan dauden defizitak arintzeko asmoz.
- Balizko Arte Eszenikoen Goi Mailako Eskolaren bideragarritasuna aztertzea.

2.5 Kultura Industriak eta dagokien balio-katea dinamizatzea

- Ikus-entzunezkoak sustatzeko politikarekin jarraitzea: Sorkuntza bultzatzea / Ekoizpenerako laguntzak ematea/finantziazio-lerro abantailatsuak sortzea/ikus-entzunezkoen Cluster-a garatzea.

2.6 Kulturen euskararen presentzia bultzatzea

- * Kultura Saileko Kultura Sailburuordetzak honako lan-ildo hauek ezarri ditu:

Orokorrak

- Ezagutzatik erabilerara pasatzea bultzatzea, Administrazio eta sektoreen artean adostutako ekimenekin.
- Adostasun politiko eta soziala indartzea eta hedatzea.
- Euskararen Aholku Batzordearen lana bultzatzea.
- Euskararen esparru osoan (Nafarroa eta Iparralde barne) aritzen diren Instituzioen eta Administrazio Publikoen arteko elkarlana sustatzea.
- Euskara Biziberritzeko Plan Nagusia (EBPN)

Euskarazko kulturaren garapena bultzatzea du helburu. Jarduteko zehar-lerro honek kultura-programa guztiak ukitzen ditu: Argitaletxeen sektorea, liburutegiak eta artxiboen sistemak, zinemaren eta musikaren arloak...

2.7 Kulturaren garapena sustatzea, kohesio sozialaren ardatza izan dadin, Ezagutzaren Gizartearen esparruan, eta, halaber, komunikazioen sistema garatua bultzatzea. Hemen honako hau azpimarratuko nuke:

a) Alde batetik, Komunikabideen arloari dagokionez:

- Ikus-entzunezkoen Euskal Legea egingo da, eta bertan, Ikus-entzunezkoekiko independentea izango den Batzordea ezarriko da.

- Aste honetan, LTD lokalari buruzko dekretuaren zirriborroa aterako da.

- 2006an, baldintza berrien arabera egokitutako beste Kontratu/Programa bat sinatu behar da, Gobernuaren eta EITB-ren artean.

- Eta, espektor irrati-elektroaren esleipen berriak badaude, FM-en beste deialdi bat egingo da.

b) Bestetik, 2004-2007 Azpiegituren Plana dago. Plan horretan, besteak beste, honako alderdi hauek ezartzen dira:

- Donostiako Kultura Garaikidearen Nazioarteko Zentroa (CICC), Gobernuaren, Gipuzkoako Diputazioaren eta Udaletxearen laguntzarekin.

- Ekaingo Koben Erreplika (Ekain-berri)

- Gasteizko Biltzar eta Musika Jauregia
- Gasteizko Andra Mariaren Katedralaren ereduazko zaharberritzea
- Bilboko Artxibo Nazionala

2.8 Sorkuntza eta ekoizpena berriztatzeke teknologia eta era adierazkor egokitu eta berriak erabiltzea.

LTD-a ezarri eta euskarari dagokion esparrua “eus” erregistratzeko neurri egokiak hartzeaz gain, dagoeneko, edozein motatako ondareak digitalizatzeko ahaleginak egiten ari gara, erakundeak (Euskal Parlamentua, diputazioak, Eresbil, EITB, Susa, Euskaltzaindia, Euskadiko Filmoteka...) ahalegin handi eta intentsiboa egiten ari dira, eduki digitalizatueterako (liburutegi digitalerako, artxiboetarako, egunkarietarako eta beste hainbat ekimenetarako) sarbidea den atariarekin. Aldi berean, beste erakunde batzuk horretan espezializatzen ari dira: Ekomedia, Elhuyar, Vicomtech, Gaiarekin lotutako enpresak...

2.9 Euskal kultura nazioartean zabaltzea

Euskadi Institutua atzerrirako eta kooperazio kulturalerako enbaxada izango da, euskara eta euskal kultura atzerrian sustatzeko, hedatzeko eta zabaltzeko asmoz.

3. Elkarlanerako Proposamenak

- 1- Kulturaren Euskal Planaren barruan lantalde berri bat osatuko da gure Erkidego Autonomotik kanpoko beste erkidego, erakunde eta herrialdeekin elkarlana eztertu eta bideratzeko.
- 2- Kultur politiken ezagutza eta informaziaren alorrean, kulturaren Euskal Behatokia lanabes egokia izan liteke elkarlanerako
- 3- Hitzarmen edo protokoloen bidea lantzea kultura eta euskara gaietan. Eusko Jaurlaritzako Kultura Saila prest dago Erkidegoekin, Gobernuarekin, Kontseiluekin, Elkarteekin,.... bide hau jorrazteko, euskararen eta Kulturaren esparruan. (hor dugu EKE rekin dugun hitzarmena)
- 4- Europako hainbat programatan elkarrekin parte hartzea da beste elkarlanerako modu egoki bat.
- 5- Orain artean indarrean dauden elkarte komunak leku aproposak dira elkarlanari aukera emateko:
 - Euskadi-Akitania
 - Pirinioetako komunitate arteko elkarlana